

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 498/2020-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. októbra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti UNIQA poisťovňa, a. s., Krasovského 15, Bratislava, IČO 00 653 501, zastúpenej advokátskou kanceláriou PRK Partners s. r. o., Hurbanovo námestie 3, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Ing. Miriam Galandová, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 385/2018 z 21. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti UNIQA poisťovňa, a. s., o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti UNIQA poisťovňa, a. s., Krasovského 15, Bratislava, IČO 00 653 501 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 385/2018 z 21. novembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola uvedená vec prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených plénom ústavného súdu a pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 z 27. mája 2020 a dodatku č. 2 z 1. októbra 2020 bola uvedená vec predbežne prejednaná vo štvrtom senáte ústavného súdu v zložení Miroslav Duriř (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditř a Libor Duřa.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvej inřtancie, ktorým bolo žalobkyni v konaní o náhrade škody z ubliřenia na zdraví priznané právo na plnú náhradu trov konania voči sťažovateľke (žalovanej v konaní), štátu právo na plnú náhradu trov konania voči sťažovateľke, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inřtancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením,

ktoré vydá vyšší súdny úradník, a zároveň sťažovateľke nebol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Sťažovateľka je presvedčená, že krajský súd sa dopustil porušenia ňou označených práv najmä tým, že jeho závery v napadnutom uznesení sú nedostatočne odôvodnené a arbitrárne, pričom krajský súd aplikoval príslušné ustanovenia všeobecne záväzných predpisov spôsobom, ktorým poprel ich podstatu a zmysel. Napriek tomu, že je napadnuté uznesenie pomerne rozsiahle, krajský súd sa v jeho odôvodnení iba obmedzil na skonštatovanie správnosti záverov uvedených v uznesení súdu prvej inštancie, ktoré však neboli dostatočne odôvodnené. Krajský súd sa v napadnutom uznesení podľa názoru sťažovateľky nevysporiadal ani s jednou jej námietkou a neodôvodnil, prečo považuje jej právny názor za nesprávny.

5. Namietané porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy sťažovateľka odôvodnila tým, že *„v dôsledku Napadnutého uznesenia, ktoré je nezákonné, bude zasiahnuté do jej majetkovej sféry, keďže v zmysle Napadnutého uznesenia je povinná uhradiť trovy konania Žalobkyni v plnom rozsahu“*.

Sťažovateľka zároveň tvrdí, že bola v konaní pred všeobecnými súdmi úspešnejšia ako žalobkyňa, a tak jej mala byť priznaná náhrada trov konania podľa pomeru úspechu vo veci. Uznesením súdu prvej inštancie, ktoré bolo potvrdené napadnutým uznesením krajského súdu, však sťažovateľke nebol priznaný ani čiastočný nárok na náhradu trov konania, čím došlo podľa názoru sťažovateľky k porušeniu jej ústavou zaručeného základného práva vlastniť majetok.

6. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že napadnutým uznesením krajského súdu boli porušené jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň navrhuje napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušiť, vrátiť mu vec na ďalšie konanie a zaviazať krajský súd povinnosťou uhradiť jej trovy konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

13. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

14. Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Predmetom ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva

na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a s tým spojené aj porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť neodôvodneným a arbitrárnym rozhodnutím krajského súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

16. Sťažovateľka, ako zistil ústavný súd, podala vo veci samej dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 8 Cdo 92/2019 z 26. februára 2020, ktorým rozhodnutia vo veci samej (rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

17. Podľa § 453 ods. 3 Civilného sporového poriadku ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania.

18. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovacia činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

19. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáha ochrany svojho práva vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania je závislé od rozhodnutia vo veci samej, t. j. rozsudku, ktorý bol v predmetnej veci v dôsledku dovolania podaného sťažovateľkou zrušený (rozsudok odvolacieho súdu aj rozsudok súdu prvej inštancie) a vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie bude opätovne rozhodovať o celej prejednávanej veci a zároveň aj o nároku na náhradu trov celého doterajšieho konania (konania na prvej inštancii, odvolacieho konania, ako aj dovolacieho konania). Po právoplatnosti tohto rozhodnutia, keď je zrejmý výsledok sporového konania a zároveň aj určená miera úspechu z hľadiska trov, bude o výške trov celého konania rozhodovať súd prvej inštancie postupom podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník).

V týchto okolnostiach je nepochybne naplnená ústavná podmienka pre aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, čo ústavnému súdu „odníma“ právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru, k porušeniu ktorých malo dôjsť napadnutým uznesením krajského súdu, keďže o trovách celého konania bude opätovne rozhodovať súd prvej inštancie.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu